deVolkskrant

Abonneer nu met 53% korting

Log in

Home

Krant

Net binnen

Luister

Rubrieken

INTERVIEW KAREL HENDRIKS VAN ARTSEN ZONDER GRENZEN

Israël dwingt AzG uit Gaza te vertrekken: 'Het afknijpen van hulp is ook een vorm van geweld'

Een Palestijns meisje in een vluchtelingenkamp nabij Gaza-Stad, op 24 februari. ANP / EPA

Artsen zonder Grenzen moet vanaf zondag weg uit Gaza, omdat het weigert Israël privégegevens van hulpverleners te geven. Dat is een schijnreden, meent directeur Karel Hendriks. 'Het ging altijd om ons vertrek.'

Sacha Kester

is buitenlandredacteur van de Volkskrant. Ze schrijft over Israël en de Palestijnse gebieden, het Midden-Oosten en België.

26 februari 2026, 11:11

'Waarom doe je het niet gewoon?', wordt Karel Hendriks, directeur van Artsen zonder Grenzen Nederland, soms gevraagd. 'Waarom is het zo erg om de gegevens van je personeel met Israël te delen? Ze weten waarschijnlijk toch alles al.'

De Volkskrant Buitenland

Ontvang twee keer per week nieuws en de belangrijkste verhalen van onze correspondenten en buitenlandredacteuren.

E-mail

Inschrijven

Maar Hendriks staat vierkant achter het besluit: die data krijgt Israël niet. 'Het gaat niet alleen om een kopietje van de paspoorten', vertelt hij in het hoofdkantoor in Amsterdam. 'Ze willen bijvoorbeeld ook de sociale mediaprofielen van ons totale medewerkersbestand en hun familieleden hebben, en er wordt gevraagd naar de kentekens van hun privéwagens. Maar als we Israël vragen waarvoor het deze informatie wil gebruiken, krijgen we geen antwoord.'

Het nieuws kwam vorig jaar maart als een volslagen verrassing: alle 37 hulporganisaties die in Gaza actief zijn, moesten zich van Israël opnieuw laten registreren en daarvoor informatie over hun personeel verstrekken. Dat is volgens Israël nodig om te voorkomen dat mensen die banden hebben met Hamas of Islamitische Jihad zich voordoen als hulpverlener.

'Maar hoe weten wij of Israël deze gegevens niet gebruikt om onze mensen tot doelwit te maken?', vraagt Hendriks. 'Ondertussen heeft Israël in Gaza 1.700 medische hulpverleners gedood, onder wie vijftien van onze mensen, en er zitten tientallen anderen zonder aanklacht vast in detentiecentra. Stel dat Rusland zou

Maar als jullie niet over de brug komen, moeten jullie per 1 maart weg uit Gaza. Dat is aanstaande zondag.

'We hebben er vreselijke buikpijn van. We zouden niet gedwongen moeten worden tot deze keuze. Beschermen we onze patiënten of beschermen we onze eigen mensen en de onafhankelijke status van de humanitaire hulpsector?'

Directeur Karel Hendriks van Artsen zonder Grenzen

Is de keuze definitief?

'We hebben Israël bijna een jaar lang gevraagd om de zekerheden die we nodig hebben om iets te overhandigen. We hebben geen enkele bereidheid gezien om met ons te onderhandelen. Dat zegt mij dat het ze nooit om onze gegevens te doen was. Het ging altijd om ons vertrek.'

De gevolgen zijn allereerst voor de Palestijnen. In oktober vorig jaar is er in Gaza een bestand ingegaan, maar dat betekent niet dat het lijden van de bevolking voorbij is. Ruim 90 procent van de inwoners leeft in tenten en er is een gebrek aan alles: schoon

zoals protheses.

Artsen zonder Grenzen hield in 2025 een op de vijf ziekenhuisbedden overeind en begeleidde een op de drie bevallingen. De hulpverleners voorzien een derde van de bevolking van drinkwater, voerden 22 duizend operaties uit en verpleegden 800 duizend mensen.

'Het zorgsysteem en de infrastructuur in Gaza zijn zodanig gedecimeerd dat een deel van de bevolking daadwerkelijk voor haar overleven afhankelijk is van deze internationale hulpverlening', zegt Hendriks. 'Het afknijpen van die hulp is daarmee ook een vorm van geweld.'

Israël beschuldigt jullie van partijdigheid en infiltratie door terroristen. Wat zit er achter die beschuldiging?

'Israël heeft eerst een van onze medewerkers doodgeschoten en hem daarna beschuldigd van terrorisme. Sindsdien zijn al onze verzoeken om informatie genegeerd. Het is een draaiboek dat we eerder hebben gezien bij verschillende VN-organisaties in Gaza, zoals bijvoorbeeld UNRWA: delegitimeren en zwart maken. En nu zijn wij, als hoge boom in het groepje van organisaties die Israël uit Gaza weg wil hebben, uitgekozen voor dezelfde behandeling.'

'Terwijl onze gedragscode heel helder is: als er bewijs is dat een medewerker is betrokken bij militaire activiteiten, wordt hij op staande voet ontslagen. Eerder deze maand hebben wij al onze niet-kritieke zorg in het Nasser-ziekenhuis in Khan Younis stilgelegd, omdat er gewapende mannen aanwezig waren. Wij konden het neutrale karakter van deze locatie niet meer garanderen. Dat wordt vervolgens gespind als het bewijs dat wij op de hoogte zijn van Hamas-activiteiten, terwijl de boodschap juist duidelijk is: daar doen wij niet aan mee.'

Op de grens van de strijd [illegible]

Buitenlandse Zaken stelt dat 'het levensgevaarlijke werk' dat jullie in Gaza doen, gemakkelijk kan worden overgenomen door organisaties die geen 'terroristen' herbergen.

'Dergelijke uitspraken doen me op zichzelf niets, omdat ik weet hoe totaal onwaar het is. Maar de wetenschap dat Israël het geduld en het geld heeft om dit tot in den treure te blijven herhalen, en dat sommige mensen het misschien op een gegeven moment gaan geloven, is heel zorgelijk. Israël zal altijd meer middelen en macht hebben dan wij. Het is angstaanjagend dat we daar relatief weerloos tegenover zijn. Ik vrees bovendien de gevolgen voor onafhankelijke humanitaire hulporganisaties wereldwijd.'

U heeft hier deze week over gesproken met Sjoerd Sjoerdsma, minister van Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking. Verwacht u steun van dit nieuwe kabinet?

'Ik heb er goede hoop op. Het was echt een goed gesprek en het feit dat een minister ons op zijn eerste werkdag ontvangt, vind ik een heel belangrijk signaal. Want er staat meer op het spel dan Gaza alleen: we zien dat de normen die ons werk mogelijk maken afglijden, onder andere omdat landen als Nederland hun principes niet consequent hebben toegepast. Het beeld dat het Westen het internationaal recht niet toepast als het zichzelf of een bondgenoot niet uitkomt, is heel schadelijk voor ons werk op andere plekken in de wereld.'

Wat vreest u?

'De keuze om hulpverlening tegen te houden, is heel rationeel. Het is een waanzinnig effectief instrument als je een bepaalde groep collectief wilt straffen. Je kunt het ook op andere manieren als pressiemiddel gebruiken. Er zijn strijdende partijen over de hele wereld die deze middelen gaan inzetten als ze zien dat je dat straffeloos kunt doen.

'De gevolgen zijn al zichtbaar: het aantal aanvallen op

waren dat 1.981 doden en 1.168 gewonden. Het mag niet het nieuwe normaal worden. Je wilt niet naar een wereld waarin niemand meer opkijkt als een ziekenhuis aan puin geschoten wordt.'

Gaat zondag, als de deadline van Israël is verlopen, direct het licht uit in jullie klinieken in Gaza?

'We hebben nog een redelijke voorraad van goederen en 90 procent van ons personeel is lokaal, dus nee, tenzij Israël met bulldozers voor onze klinieken gaat staan, gaat dat niet gebeuren. Maar de veiligheid van onze mensen is nog onzekerder. We zullen langzaam door onze voorraden heen gaan. Dan ga je het ene met het andere vervangen totdat je een kritiek tekort hebt en een specifieke dienst moet stilleggen.

'Het gaat bovendien niet alleen om ons, maar ook om 33 andere organisaties. Dat kan niet zomaar door anderen worden opgevangen. En voordat er iets nieuws is opgetuigd, zijn er heel veel mensen doodgegaan.'

Help ons door uw ervaring te delen: Feedback geven

LEES OOK
Geselecteerd door de redactie

NIEUWS
Artsen zonder Grenzen moet Gaza deze maand nog verlaten – de verwoestende gevolgen zijn voor Palestijnen

NIEUWS

Nieuwe klap voor humanitaire hulp in Gaza: Israël verbiedt kwart van de hulporganisaties

DOSSIER

Midden-Oosten

Lees hier alle artikelen over dit thema

Naar het dossier

Wilt u belangrijke informatie delen met de Volkskrant?

Tip hier onze journalisten

Algemeen

Contact met de redactie

Contact met de klantenservice

Privacystatement

Abonnementsvoorwaarden

Gebruiksvoorwaarden

Toegankelijkheidsverklaring

Cookiebeleid

Privacy-instellingen

Auteursrecht

Colofon

Service

Klantenservice

Bezorgklacht indienen

Bezorging pauzeren

Bezorging wijzigen

(Bezorg)adres wijzigen

Adverteren

Losse verkoop

Zakelijk abonnement

Meer de Volkskrant

Over ons

Abonneren

Nieuwsbrieven

Krant

Puzzels

RSS-feeds

Facebook

Twitter

Android apps

iOS apps

Navigeer

Columnisten

Recensies

De Volkskeuken

Archief

Op alle verhalen van de Volkskrant rust uiteraard copyright.
Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@volkskrant.nl.

De Volkskrant is onderdeel van DPG Media.

KvK Nummer: 34172906 | BTW Nummer: NL810828662B01
© 2026 DPG Media B.V. Alle rechten voorbehouden